

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	สิ่งแวดล้อมศึกษา	12
	การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	24
	การประเมินที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	28
	การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment).....	31
	ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	43
	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	54
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	64
	ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	64
	ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	77
	ขั้นตอนที่ 3 การประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 98
	ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2..... 98
	ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2..... 101
	ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 108
5	บทสรุป..... 112
	สรุปผลการวิจัย..... 113
	อภิปรายผลการวิจัย..... 114
	ข้อเสนอแนะ..... 120
	บรรณานุกรม..... 122
	ภาคผนวก..... 129
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 130
	ภาคผนวก ข ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2..... 132
	ภาคผนวก ค คุณภาพแบบทดสอบประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ และแบบวัดเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม..... 144

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติและการมีส่วนร่วม.....	147
ภาคผนวก จ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน.....	154
ภาคผนวก ฉ คะแนนผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านเจตคติ ก่อนเรียนกับหลังเรียน..	180
ภาคผนวก ช รายละเอียดของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	182
ภาคผนวก ซ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	200
ประวัติผู้วิจัย.....	377

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงตัวอย่างชี้ที่แสดงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (พ.ค.ร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.....	28
2 แสดงตัวอย่างการกำหนดแนวทางการให้คะแนน (Rubric) งานประดิษฐ์ภาคใบตองกลีบบัวหลวงแบบภาพรวม.....	39
3 แสดงตัวอย่างการกำหนดแนวทางการให้คะแนน (Rubric) งานประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ แบบแยกองค์ประกอบ.....	40
4 แสดงเกณฑ์การประเมินแฟ้มสะสมผลงานทั้งฉบับตามแนวทางการให้คะแนน.....	42
5 แสดงขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	71
6 แสดงเวลาการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามกำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้.....	86
7 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน.....	100
8 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กับนักเรียน 15 คน.....	101
9 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กับนักเรียน 22 คน.....	102
10 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความรู้ จากแบบทดสอบประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังเรียน.....	103

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	แสดงผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ จากแบบวัดเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังเรียน.....	104
12	แสดงผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ จากการปฏิบัติงานรายบุคคลด้วยการสร้าง ผลงานหรือชิ้นงานเพื่อจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน.....	105
13	แสดงผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ จากการประเมินแฟ้มสะสมผลงานทั้งฉบับ.....	106
14	แสดงผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ จากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ขณะใช้ชุดกิจกรรมการเรียน.....	107
15	แสดงผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนขณะใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	108
16	แสดงผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียน จำนวน 22 คน.....	109
17	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสมของ คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2	133
18	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสมของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม.....	135
19	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสมของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	138
20	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสมของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	141
21	แสดงค่าความยาก (p) อำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบประเมินผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	145
22	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมที่หักข้อนั้นแล้ว (Corrected Item Total Correlation) ของแบบวัดเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม.....	146

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสมของ แบบประเมินการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และแนวทางการให้คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (Rubric Score).....	148
24 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสม ของแบบประเมินการปฏิบัติงานรายบุคคล กำหนดรายการผลงานหรือชิ้นงาน ที่ต้องปฏิบัติรายบุคคล และแนวทางการให้คะแนนการปฏิบัติงาน รายบุคคล.....	149
25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพิจารณาความเหมาะสม ของแบบประเมินการมีส่วนร่วม.....	153
26 แสดงคะแนนผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านเจตคติ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียน 22 คน	181

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	48
2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	63
3 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	66
4 แสดงเนื้อหาในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	67
5 แสดงการออกแบบกระบวนการเรียนรู้จากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	69
6 แสดงกระบวนการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	70
7 แสดงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	74
8 แสดงแบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัย.....	78
9 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.....	79